

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 4. februārī*

Lieta C-14/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgericht Berlin* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 10. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 12. janvārī, tiesvedībā

Hava Genc

pret

Land Berlin.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un N. Grafs Victums [*N. Graf Vitzthum*], pārstāvji,

- Dānijas valdības vārdā — J. Līsbergs [*J. Liisberg*] un R. Holdgārds [*R. Holdgaard*], pārstāvji,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Kreišics [*V. Kreuzhitz*] un Ž. Rozē [*G. Rozet*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par EEK un Turcijas asociācijas nodibināšanu (turpmāk tekstā — “Lēmums Nr. 1/80”) 6. panta 1. punktu. Asociācijas padome tika izveidota saskaņā ar līgumu, ar ko nodibināta asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju un ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas Kopienas vārdā tika noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.; turpmāk tekstā — “EEK un Turcijas Asociācijas līgums”).
- 2 Šis prejudiciālais lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp Turcijas pilsoni H. Gencu [*Genc*] un *Land Berlin* [Berlīnes federālo zemi] par atteikumu pagarināt atļauju uzturēties Vācijā.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, darba ņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis un kurš ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū:

- pēc viena likumīgi nostrādāta darba gada ir tiesības šajā dalībvalstī pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja viņam ir brīva darba vieta;

- pēc trīs likumīgi nostrādātiem darba gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas dalībvalstu darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc paša izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

- pēc četriem likumīgi nostrādātiem darba gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc paša izvēles.”

4 Šī lēmuma 7. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstī likumīgi nodarbināta darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju viņam pievienoties:

- ir tiesības, ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir nodzīvojuši vismaz trīs gadus;

- ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc to izvēles, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir nodzīvojuši vismaz piecus gadus.

Darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērni, kuri uzņemošajā valstī ieguvuši arodizglītību, neatkarīgi no viņu uzturēšanās ilguma šajā dalībvalstī, ar noteikumu, ka viens no vecākiem šajā dalībvalstī ir likumīgi nostrādājis vismaz trīs gadus, var pieņemt jebkuru darba piedāvājumu.”

- 5 Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Šīs sadaļas noteikumi ir piemērojami, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem.”

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 6 1966. gadā dzimusi H. Genca Vācijā ieceļoja 2000. gada 7. jūlijā ar vīzu, lai pievienotos savam vīram, Turcijas pilsonim, kurš jau dzīvoja šajā dalībvalstī.
- 7 Turpmākajos gados viņa saņēma uzturēšanās atļauju un darba atļauju uz nenoteiktu laiku. Viņas vīrs sākotnēji strādāja algotu darbu, bet 2003. gada 5. maijā viņš uzsāka darbu kā pašnodarbinātais.

- 8   Laulātie, kuri līdz 2004. gada 12. janvārim bija kopīgi pierakstīti iedzīvotāju reģistrā, izšķīrās, bet šķiršanās datums nav skaidri zināms. 2005. gada 1. augustā H. Genca pēdējo reizi saņēma uzturēšanās atļauju uz diviem gadiem ģimenes apvienošanās nolūkā, pamatojoties uz 2004. gada 30. jūlija Likuma par ārvalstnieku uzturēšanās tiesībām (*Aufenthaltsgesetz*) 30. pantu (*BGBL*. 2004 I, 1950. lpp.).
- 9   Kopš 2004. gada 18. jūnija H. Genca strādāja par apkopēju sabiedrībā *L. Glas- und Gebäudereinigungsservice GmbH*. Saskaņā ar darba līgumu, kas rakstveidā tika noslēgts 2007. gada 9. novembrī, nedēļas darba laiks bija 5,5 stundas ar stundas likmi EUR 7,87. Līgumā bija paredzēts apmaksāts 28 dienu ilgs atvaļinājums un apmaksāts slimības atvaļinājums. Uz minēto darba līgumu attiecās arī spēkā esošais koplīgums. Par šim darba attiecībām H. Gencas vidējā mēnešalga bija EUR 175.
- 10   2007. gada 7. augustā H. Genca lūdza pagarināt viņas uzturēšanās atļauju. Šajā laikā papildus darba samaksai viņa turpināja saņemt sociālos pabalstus saskaņā ar Vācijas Sociālā nodrošinājuma kodeksa II sējumu (*Sozialgesetzbuch II*). Pabalstu izmaksa tikai izbeigta 2008. gada maijā, pamatojoties uz H. Gencas pieteikumu.
- 11   Ar 2008. gada 4. februāra lēmumu *Landesamt für Bürger- und Ordnungsangelegenheiten Berlin* atteicās pagarināt uzturēšanās atļauju un draudēja H. Gencu izraidīt. Šī administratīvā iestāde norāda, ka H. Genca nevarēja pamatoties uz Lēmumu Nr. 1/80, jo viņa neatbilstot šī lēmuma 6. pantā minētajiem nosacījumiem. Ņemot vērā īpaši mazo nostrādāto stundu skaitu sabiedrībā *L. Glas- und Gebäudereinigungsservice GmbH*, H. Gencas profesionālo darbību nevarot uzskatīt par īstu nodarbinātību. Viņa neesot arī ieguvusi tiesības saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmo ievilkumu, jo viņas vīrs kā pašnodarbinātais kopš 2003. gada maija vairs nepiederēja

darba tirgum kā algots darbinieks. Visbeidzot, nekādas aizsargājamas intereses nesniedzot pamatu, lai prasītāja pamata lietā paliktu Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā.

12 2008. gada 22. februārī H. Genca šo lēmumu pārsūdzēja *Verwaltungsgericht Berlin* [Berlīnes Administratīvajā tiesā]. Turklāt viņa iesniedza pieteikumu par pagaidu tiesību aizsardzību, kas tika apmierināts.

13 Pēc tam H. Genca iesniedza 2008. gada 30. aprīlī parakstīto un no 2008. gada 2. maija spēkā esošo darba līgumu uz nenoteiktu laiku par biroja asistentes darbu, kas paredzēja 25 stundu darba nedēļu un ikmēneša neto algu EUR 422 apmērā.

14 Tā kā šādos apstākļos iesniedzējtiesā izskatāmās prāvas risinājumam ir vajadzīga Savienības tiesību interpretācija, *Verwaltungsgericht Berlin* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Turcijas pilsonis, kurš ietilpst dalībvalsts likumīgajā darba tirgū un ilgu laiku ir sniedzis pakalpojumus citas personas labā un tās vadībā, un šiem pakalpojumiem ir zināma saimnieciska vērtība un par tiem viņš saņem darba samaksu, ir uzskatāms par darba ņēmēju [...] Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē arī tad, ja darbs laika izteiksmē ir tikai 14 % no koplīgumā paredzētā pilnu darba laiku nodarbinātas personas darba laika (šajā gadījumā — 5,5 stundas no 39 stundu darba nedēļas) un ja ienākumi no šī darba sedz tikai aptuveni 25 % no dalībvalsts tiesībās paredzētā iztikas minimuma (šajā gadījumā — aptuveni EUR 175 no aptuveni EUR 715)?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

- 2) vai Turcijas pilsonis var pamatoties uz tiesībām brīvi pārvietoties, ko viņš kā darba ņēmējs iegūst no EEK un Turcijas Asociācijas līguma Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē, pat ja vairs nepastāv uzturēšanās pamats, kura dēļ viņš ieceļoja attiecīgajā dalībvalstī (šajā gadījumā — laulāto apvienšanās), ja nepastāv arī citas aizsargājamas intereses, lai paliktu dalībvalstī, un ja mazsvarīgas profesionālas darbības turpināšanu dalībvalstī nevar uzskatīt par pietiekamu iemeslu, lai pamatotu šī pilsoņa palikšanu šajā dalībvalstī, tāpēc ka nav pieliktas būtiskas pūles stabilai ekonomiskai integrācijai, neprasot sociālos pabalstus iztikas nodrošināšanai?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 15 Uzdotot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Turcijas pilsonis, kas pieder kādas dalībvalsts likumīgajam darba tirgum un ilglaicīgi sniedz pakalpojumus citas personas labā un tās vadībā, pretī saņemot atlīdzību, ir darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē neatkarīgi no fakta, ka šai profesionālajai darbībai veltītais darba laiks ir aptuveni 14 % no koplīgumā paredzētā pilnu darba laiku strādājoša darba ņēmēja un ka šādas personas saņemtā alga veido 25 % no minimālajiem ienākumiem, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesībām ir nepieciešami personas iztikas minimumam.

- 16 Saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu Turcijas pilsoņiem, kas uzņēmējā dalībvalstī vēlas izmantot šajā normā paredzētās tiesības, ir jāizpilda trīs nosacījumi, proti, tiem ir jābūt darba ņēmēja statusam, jābūt likumīgajā darba tirgū un tiem jābūt likumīgam darbam.
- 17 Pastāvīgajā judikatūrā no EEK un Turcijas Asociācijas līguma 12. panta un 36. panta Papildprotokolā, kas parakstīts 1970. gada 23. novembrī Briselē, pievienots šim līgumam un Kopienas vārdā noslēgts, aprobēts un apstiprināts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OVL 293, 1. lpp.), kā arī no Lēmuma Nr. 1/80 mērķa ir secināts, ka principi, kas pieņemti saistībā ar EK līguma 48. un 49. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 39. un 40. pants) un EK līguma 50. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 41. pants), būtu transponējami, cik vien iespējams, attiecībā uz Turcijas pilsoņiem, kuriem ir šajā lēmumā atzītas tiesības (šajā ziņā skat. it īpaši 1995. gada 6. jūnija spriedumu lietā *C-434/93 Bozkurt, Recueil*, I-1475. lpp., 14., 19. un 20. punkts, kā arī 2004. gada 30. septembra spriedumu lietā *C-275/02 Ayaz*, Krājums, I-8765. lpp., 44. punkts).
- 18 Lai pārbaudītu, vai Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā izvirzītais pirmais nosacījums ir izpildīts, jāatsaucas uz darba ņēmēja jēdziena interpretāciju Savienības tiesībās.
- 19 Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka “darba ņēmēja” jēdzienam EKL 39. panta izpratnē saskaņā ar Savienības tiesībām ir autonoma piemērošanas joma un tas nav jāinterpretē sašaurināti. Visas personas, kas veic reālas un faktiskas darbības, izņemot tik nebūtiskas darbības, ka tās tiešām var uzskatīt par visnotaļ ierobežotām un palīgdarbībām, ir jāuzskata par “darba ņēmējiem”. Saskaņā ar Tiesas judikatūru darba tiesisko attiecību būtiska pazīme ir tā, ka persona noteiktu laika posmu sniedz pakalpojumus citai personai tās vadībā, par to saņemot darba samaksu (skat. it īpaši 1986. gada 3. jūlija spriedumu lietā *66/85 Lawrie-Blum, Recueil*, 2121. lpp., 16. un 17. punkts, kā arī 2008. gada 11. septembra spriedumu lietā *C-228/07 Petersen*, Krājums, I-6989. lpp., 45. punkts).

- 20 Ne šādas darba samaksas mazais apmērs, ne tās pamatā esošo līdzekļu izcelsme, ne arī tas, ka attiecīgā persona mēģina papildināt darba samaksu ar citiem iztikas līdzekļiem, kā, piemēram, ar finansiālu atbalstu no dzīvesvietas dalībvalsts līdzekļiem, nekādi nevar ietekmēt “darbaņēmēja” statusu Savienības tiesību nozīmē (šajā ziņā skat. 1986. gada 3. jūnija spriedumu lietā 139/85 *Kempf, Recueil*, 1741. lpp., 14. punkts; 1989. gada 31. maija spriedumu lietā 344/87 *Bettray, Recueil*, 1621. lpp., 15. punkts, kā arī 2006. gada 30. marta spriedumu lietā C-10/05 *Mattern un Cikotic*, Krājums, I-3145. lpp., 22. punkts).
- 21 Atzinusi, ka H. Genca sniedz pakalpojumus darba devēja labā un vadībā, preti saņemot darba samaksu, iesniedzējtiesa no šī fakta ir konstatējusi algota darba tiesisko attiecību veidojošo elementu esamību, proti, pakļautības attiecības un atlidzību par sniegtajiem pakalpojumiem (šajā ziņā skat. 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-456/02 *Trojani*, Krājums, I-7573. lpp., 22. punkts).
- 22 Valsts tiesa tomēr jautā, vai, ņemot vērā ieinteresētās personas īpaši mazo nostrādāto stundu skaitu un saņemto darba samaksu, kas tikai daļēji nodrošina iztikai vajadzīgos līdzekļus, tāda mazsvarīga profesionāla darbība, kādu veic H. Genca, var viņai radīt darbaņēmēja statusu Tiesas judikatūras nozīmē.
- 23 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka 1995. gada 14. decembra spriedumā lietā C-444/93 *Megner un Scheffel (Recueil, I-4741. lpp.)* Tiesai jau tika lūgts spriest par tādu divu Eiropas Savienības pilsoņu, kas Vācijā nodarbināti kā apkopēji, kuru darba laiks bija desmit stundas nedēļā un ikmēneša darba samaksa nepārsniedza septīto daļu no atsaucis ikmēneša pamatalgas, piederību strādājošo skaitam Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV 1979, L 6, 24. lpp.) nozīmē.

- 24 Minētajā spriedumā Tiesa noraidīja Vācijas valdības argumentu, ka personas ar mazsvarīgu darbu nav strādājošo skaitā, jo mazie ienākumi, ko tie gūst no šāda darba, tiem neļauj nodrošināt iztiku (iepriekš minētais spriedums lietā *Megner* un *Scheffel*, 17. un 18. punkts).
- 25 Tiesa ir nospriedusi — fakts, ka darba ņēmēja ienākumi nenosedz visas viņa vajadzības, nevar viņam laupīt strādājošas personas statusu, un algots darbs, kura ienākumi ir mazāki nekā iztikas minimums vai kura normālais darba laiks nepārsniedz desmit stundas nedēļā, neliedz uzskatīt šādu darbu strādājošu personu par darba ņēmēju EKL 39. panta nozīmē (šajā ziņā skat. 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā *C-213/05 Geven*, Krājums, I-6347. lpp., 27. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Megner* un *Scheffel*, 18. punkts).
- 26 Lai arī patiešām apstākļi, ka persona darba tiesisko attiecību ietvaros strādā samazinātu darba stundu skaitu, var liecināt par to, ka veiktās darbības ir mazsvarīgas papildu rakstura darbības (1992. gada 26. februāra spriedums lietā *C-357/89 Raulin*, *Recueil*, I-1027. lpp., 14. punkts), tomēr neatkarīgi no profesionālās darbības rezultātā gūtās mazās darba samaksas un darbam veltītā mazā stundu skaita nevar izslēgt, ka pēc vispārēja minēto darba tiesisko attiecību novērtējuma šādu darbību valsts iestādes varētu uzskatīt par īstenu un faktiski, tādējādi atzīstot darbinieka “darba ņēmēja” statusu EKL 39. panta nozīmē.
- 27 H. Gencas darba tiesisko attiecību vispārējs novērtējums nozīmē, ka jāņem vērā apstākļi, kas attiecas ne tikai uz darba ilgumu un darba samaksas apmēru, bet arī tiesības uz 28 dienu apmaksātu atvaļinājumu, apmaksātu slimības atvaļinājumu, koplīguma piemērošana darba līgumam, kā arī fakts, ka viņas līgumiskās attiecības ar vienu un to pašu uzņēmumu tika pagarinātas gandrīz četrus gadus.

- 28 Šie pēdējie apstākļi var liecināt par attiecīgās profesionālās darbības īsteno un faktisko raksturu.
- 29 Valsts tiesa tomēr norāda, ka Tiesas judikatūra darba ņēmēja jēdziena interpretācijas jomā neietver noteiktu sliekšni atkarībā no darba laika un darba samaksas apmēra, kuru nesasniedzot darbība ir jāuzskata par mazsvarīgu un papildu rakstura darbību, un ka tas vairojot neskaidrību par mazsvarīga un pagaidu rakstura darbības jēdzienu.
- 30 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā, kas paredzēta EKL 234. pantā, ir noteikta cieša sadarbība starp valsts tiesām un Tiesu, kas balstīta uz funkciju savstarpēju sadali, un tas ir instruments, ar kura palīdzību Tiesa sniedz valsts tiesām Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tām ir nepieciešami, lai atrisinātu strīdus, par kuriem tām ir jālemj (2002. gada 7. novembra spriedums apvienotajās lietās no C-260/00 līdz C-263/00 *Lohmann un Medi Bayreuth*, *Recueil*, I-10045. lpp., 27. punkts, kā arī 2007. gada 21. jūnija spriedums lietā C-259/05 *Omni Metal Service*, Krājums, I-4945. lpp., 16. punkts).
- 31 Viena no EKL 234. pantā paredzētās tiesu sadarbības sistēmas galvenajām pazīmēm ir tāda, ka Tiesa drīzāk abstrakti un vispārīgi atbild uz tai uzdoto jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju, bet iesniedzējtiesas ziņā ir lemt par tai nodoto strīdu, ņemot vērā Tiesas atbildi (2007. gada 15. novembra spriedums lietā C-162/06 *International Mail Spain*, Krājums, I-9911. lpp., 24. punkts).
- 32 Vērtējums par sekām, kādas visu to apstākļu kopumā, kas raksturo darba tiesiskās attiecības, it īpaši tās, kuras ir minētas šī sprieduma 27. punktā, var rasties attiecībā uz H. Gencas veiktā algotā darba īsteno un faktiskā rakstura konstatāciju un līdz ar to attiecībā uz viņas darba ņēmējas statusu, ir valsts tiesas kompetencē. Valsts tiesa ir vienīgā, kurai ir nepastarpināti zināmi pamata lietas faktiskie apstākļi, un tādēļ tā ir labvēlīgākā situācijā, lai veiktu vajadzīgo pārbaudi.

- 33 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka persona tādā situācijā kā prasītāja pamata lietā ir darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē ar nosacījumu, ka attiecīgais algotais darbs pēc rakstura ir īstens un faktiski. Iesniedzējtiesai ir jāveic vajadzīgā faktu pārbaude, lai novērtētu, vai tas tā ir lietā, kuru tiesa izskata.

Par otro jautājumu

- 34 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Turcijas darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē var pamatoties uz tiesībām brīvi pārvietoties, ko viņš iegūst no EEK un Turcijas Asociācijas līguma, lai gan iemesls, kura dēļ tas ieceļojis uzņēmumā dalībvalstī, vairs nepastāv, ja neviena cita aizsargājama interese nepamato viņa palikšanu šīs valsts teritorijā un ja iespēja tajā veikt mazsvarīgu profesionālu darbību nav uzskatāma par pietiekamu iemeslu, lai pamatotu šī pilsoņa palikšanu minētās valsts teritorijā.
- 35 Vispirms ir jānorāda, ka, sava otrā jautājuma formulējumā izmantodama frāze “Turcijas darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē”, iesniedzējtiesa šo jautājumu ir balstījusi uz pieņēmumu, ka šajā gadījumā H. Genca ir izpildījusi šajā normā paredzētos nosacījumus, proti, ka papildus darba ņēmējas statusam viņa pieder likumīgajam darba tirgum un viņai ir likumīgs darbs.
- 36 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību pārākuma pār dalībvalsts iekšējām tiesībām, gan no tādas normas kā Lēmuma Nr. 1/80 6. panta tiešās iedarbības

izriet, ka dalībvalstij nav atļauts vienpusēji grozīt Turcijas pilsoņu pakāpeniskas integrācijas uzņemošās dalībvalsts darba tirgū sistēmas apjomu (skat. it īpaši 1998. gada 26. novembra spriedumu lietā *C-1/97 Birden, Recueil, I-7747*. lpp., 37. punkts, un 2002. gada 19. novembra spriedumu lietā *C-188/00 Kurz, Recueil, I-10691*. lpp., 66. punkts).

- 37 Tādēļ dalībvalstis attiecībā uz Turcijas pilsoni nevar piemērot pasākumu par uzturēšanos to teritorijā tādā veidā, lai traucētu tiesību īstenošanu, ko šādam pilsonim skaidri piešķir Savienības tiesības.
- 38 Tiklīdz Turcijas pilsonis izpilda Lēmuma Nr. 1/80 normā paredzētos nosacījumus un šī iemesla dēļ jau ir likumīgi integrēts kādā dalībvalstī, šai dalībvalstij vairs nav iespējas ierobežot šo tiesību piemērošanu, neapdraudot šī lēmuma lietderīgo iedarbību (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Birden*, 37. punkts, un lietā *Kurz*, 68. punkts).
- 39 Precīzāk izsakoties, to tiesību izmantošana, kas Turcijas pilsoņiem piemīt saskaņā ar Lēmumu Nr. 1/80, nav pakļauta nevienam nosacījumam, kas attiecas uz iemeslu, kura dēļ viņiem sākotnēji uzņemošajā dalībvalstī tika piešķirtas tiesības ieceļot un uzturēties (šajā ziņā skat. 1992. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-237/91 Kus, Recueil, I-6781*. lpp., 21. un 22. punkts, kā arī 2008. gada 24. janvāra spriedumu lietā *C-294/06 Payir u.c., Krājums, I-203*. lpp., 40. punkts).
- 40 Šādos apstākļos Lēmuma Nr. 1/80 6. pants Turcijas darba ņēmēja tiesību piekļūt uzņemošās dalībvalsts darba tirgum un līdz ar to tiesību uzturēties šajā dalībvalstī atzīšanu nepadara atkarīgu no apstākļiem, kādos minētais pilsonis ir ieguvis ieceļošanas un uzturēšanās tiesības.

41 Valsts tiesa turklāt norāda, ka neviena cita aizsargājama interese, ne arī iespēja veikt mazsvarīgu saimniecisku darbību nepamatojot H. Gencas uzturēšanās pagarināšanu Vācijā.

42 Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka tiesībām, kuras Lēmumā Nr. 1/80 atzītas attiecībā uz Turcijas pilsoņiem, kas izpilda minētajā lēmumā paredzētos nosacījumus, var būt divu veidu ierobežojumi: vai nu fakts, ka migrējoša Turcijas pilsoņa klātbūtne uzņemošās dalībvalsts teritorijā viņa personīgas rīcības dēļ rada patiesu un smagu apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai veselībai minētā lēmuma 14. panta 1. punkta izpratnē, vai arī ja attiecīgā persona uz ilgāku laiku un bez pamatota iemesla ir atstājusi šīs valsts teritoriju (šajā ziņā skat. 2008. gada 25. septembra spriedumu lietā C-453/07 *Er*, Krājums, I-7299. lpp., 30. punkts).

43 Iepriekšējā punktā izklāstīto ierobežojumu izsmelošais raksturs tiktu apšaubīts, ja valsts iestādes būtu spējīgas ieinteresētās personas uzturēšanās tiesības pakļaut papildu nosacījumiem vai nu par tādu interešu esamību, kas varētu pamatot uzturēšanos, vai arī par nodarbinātības raksturu (šajā ziņā skat. 2008. gada 18. decembra spriedumu lietā C-337/07 *Altun*, Krājums, I-10323. lpp., 63. punkts).

44 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Turcijas darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē var pamatoties uz tiesībām brīvi pārvietoties, ko viņš iegūst no EEK un Turcijas Asociācijas līguma, lai arī vairs nepastāv viņa ieceļošanas iemesls uzņemošajā dalībvalstī. Tiklīdz šāds darba ņēmējs izpilda minētā 6. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus, viņa tiesības uzturēties uzņemošajā dalībvalstī nevar tikt pakļautas papildu nosacījumiem par interešu esamību, kas varētu pamatot uzturēšanos, vai par nodarbinātības raksturu.

Par tiesāšanās izdevumiem

45 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) persona tādā situācijā kā prasītāja pamata lietā ir darba ņēmējs 6. panta 1. punkta nozīmē 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80 par asociācijas izveidošanu, ko pieņēmusi Asociācijas padome, kas izveidota ar līgumu, ar ko nodibināta asociāciju starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, ar nosacījumu, ka attiecīgais algotais darbs pēc rakstura ir īstens un faktiski. Iesniedzējtiesai ir jāveic vajadzīgā faktu pārbaude, lai novērtētu, vai tas tā ir lietā, kuru tiesa izskata;
- 2) Turcijas darba ņēmējs Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nozīmē var pamatoties uz tiesībām brīvi pārvietoties, ko viņš iegūst no līguma, ar ko nodibināta asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, lai arī vairs nepastāv viņa ieceļošanas iemesls uzņemošajā dalībvalstī. Tiklīdz šāds darba ņēmējs izpilda minētā 6. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus, viņa

tiesības uzturēties uzņemošajā dalībvalstī nevar tikt pakļautas papildu nosacījumiem par interešu esamību, kas varētu pamatot uzturēšanos, vai par nodarbinātības raksturu.

[Paraksti]